
THE UNIFYING MITZVAH OF MISHLOACH MANOS



MARCH 12, 2024
YU TORAH MITZION KOLLEL
Buffalo Grove, פקודי

INTRODUCTION

1. אסתר פרק ט פסוקים יח - יט

<p>(18) And the Jews that were in Shushan gathered on the thirteenth and the fourteenth, and they rested on the fifteenth and made it a day of feasting and happiness. (19) Therefore the Judean villagers, who dwell in unwalled towns, make the fourteenth of the month of Adar a day of happiness and feasting, of celebration and sending of portions one to another.</p>	<p>(יח) והיהודיים והיהודים אשר בשושן נקהלו בשלשה עשר בו ובארבעה עשר בו ונזח בחמשה עשר בו ועשה אתו יום משתה ושמחה: (יט) על־כֵן היהודים הפרוזים הפרזים הישבים בערי הפרזות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו:</p>
--	--

2. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ז עמוד א

<p>Rav Yosef taught a baraita that the verse states: "And of sending portions one to another" (Esther 9:22), indicating two portions to one person.</p>	<p>תני רב יוסף: ומשלוח מנות איש לרעהו - שתי מנות לאיש אחד.</p>
---	--

QUESTION 1

3. תרומת הדשן סימן קיא

שאלה: בני אדם השולחים לחביריהם בפורים חלוקים וסדינים וכה"ג, יוצאים ידי משלוח מנות או לאו?

תשובה: יראה דאין יוצאים בהן דנראה טעם דמשלוח מנות הוא כדי שיהא לכל אחד די וספק לקיים הסעודה כדינא. כמשמע/כדמשמע/ בגמ' פ"ק/מגילה ז ע"ב/ דאביי בר אבין ורב חנינא בר אבין הוו מחלפים סעודותיהו בהדדי, ונפקי בהכי משלוח מנות. אלמא דטעמא משום סעודה היא. ותו נראה דלא אשכחן בשום מקום דמיקרי מנות אלא מידי דמיכלי או דמשתי. וכן דקדק הרמב"ם בלשונו שכתב וחייב לשלוח שתי מנות של בשר או שתי מיני תבשיל או שתי מיני דאוכלים, ונראה דשתיהו בכלל אכילה. ובמתנות לאביונים כתב מעות או מיני מאכלים. אלמא דגבי משלוח מנות סבר דווקא מידי דמיכלי.

4. מנות הלוי הקדמה

ביאור מגילת אסתר הכנתיו חברתיו יסדתיו אף עשיתיו, אני שלמה הלוי בן אלקביץ, יוכל שי לכבוד יקר תפארת חותני גביר ונעשה לשם ולתהלה רודף צדקה וחסד הנבון כה"ר יצחק והוא כהן לאל עליון, כאשר חבלים נפלו לי בנעימות חלקו וגורלו, אף נחלת בתו שפרה עלי ותהי לי לאשה, ובעד השל"ח אשר ישלחו הבחורים ביום פורים שלחתי ביאור זה שלוח אליו ואקרא שמו **מנות הלוי** והיה זה בשנת פר"ט לפרט האלף הששי.

QUESTION 2

5. רמ"א אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצה סעיף ד

...ואם שולח מנות לרעהו והוא אינו רוצה לקבלם, או מוחל לו, יצא...

6. פרי חדש אורח חיים סימן תרצה סעיף ד

ומה שכתב בהגה [ואם שולח מנות לרעהו וכו'] או מחל לו יצא. תימא, דזה מנין לו :

7. משנה ברורה סימן תרצה ס"ק כד

יצא - והפרי"ח חולק ע"ז וכן החתם סופר בסי' קצ"ו מתמה ע"ז :

QUESTION 3

8. מגן אברהם סימן תרצה ס"ק יב

...ונ"ל דמי שאוכל על שלחן חבירו ולא הכין לו כלום פטור משלוח מנות וכ"מ קצת ברש"י גבי מחלפי סעודתייהו להדדי ומ"מ צ"ע (עמ"ש סי' תרפ"א סס"ו) וטוב להחמיר :

THE ANSWER

9. אסתר פרק ג פסוקים ח-ט

(8) Haman said to King Achashverosh, "There is one people, scattered and divided among the peoples in all the provinces of your kingdom, and their laws are different from every nation, and they do not keep the king's laws. It is not worthwhile for the king to leave them.
(9) If it pleases the king, let it be written to annihilate them; and I will weigh out ten thousand talents of silver to the workmen, to bring to the king's treasury."

(ח) ויאמר המן למלך אחשורוש
ישנו עם אחד מפזר ומפרד בין
העמים בכל מדינות מלכותך
ודתיהם שנות מפלעם ואת דת
המלך אינם עשים ולמלך אירשנה
להניחם :
(ט) אם על המלך טוב יכתב לאבדם
ועשרת אלפים כפר כסף אשקול על
יד עשוי המלאכה להביא אלגנני
המלך :

10. אסתר פרק ד פסוקים טו-יז

(15) Esther said to reply to Mordechai:

(טו) ותאמר אסתר להשיב אל
מרדכי :

(16) "Go and assemble all the Judeans who are present in Shushan and fast for me. Do not eat and do not drink for three days, night and day. I and my maids, too, will fast so. And thus I will go to the king, against the law. And if I perish, I perish."

(17) Mordechai passed, and he did all that Esther had commanded him.

(טז) לֵךְ כְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְהוּדִים הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאַל תֹּאכְלוּ וְאַל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וְיוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אֲצִיּוֹם כֵּן וּבְכֵן אָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כִדַּת וְכֹאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי :
(יז) וַיַּעֲבֵר מֶרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוְתָה עָלָיו אֶסְתֵּר :

11. מנות הלוי אסתר פרק ט פסוק יט

והה"ר יהודה בן ששון ז"ל כתב וזה לשונו... עושים יום ארבעה עשר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו, כמו שהיה ענינם כאיש אחד, להקהל כל אחד עם חברו, היפך איש צר ואויב לשון רמיה האומר עם אחד מפוזר.

12. שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן קצו

אך בס' מנות הלוי להרבנות השלום והריעות, היפך מרגילתו של הצר שאמר מפוזר ומפורד, פי' במקום שראוי להיות עם א' הנם מפוזרים ומפורדים במחלוקת, לכן תקנו משלוח מנות, א"כ י"ל כיון ששלח והראה חבתו אעפ"י שזה מוחל לו כבר יצא ידי חובתו, ויפה כתב פרי"ח מנ"ל למהר"י ברי"ן ולרמ"א שכי משמו להכריע בזה :

Ramification 1

13. תשובות והנהגות כרך א סימן תז (ב)

ובמק"א הבאתי שמרן הגרי"ז"ס זצ"ל (הגאב"ד דבריסק) כששלחו לו מנות נהג להקפיד ולראות מה שלחו לו, וכנראה חשש לטעם המצוה משום ידידות וע"כ דוקא כשיודע בפורים שנשלח לו ומה שלחו הוי ידידות.

Ramification 2

14. שו"ת כתב סופר אורח חיים סימן קמא

ב) מה שנסתפקת מי ששולח מנות לרעהו ואין המקבל יודע מי שלח לו אם יוצא המשלח מצות משלוח מנות לפום הריטא נ"ל דתלי בטעמא, לטעמא דתה"ד דמצות מ"מ כדי למלאות חסרון מי שאין לו מסתבר דיוצא גם כשאין חברו יודע מי ששלח לו סוף כ"ס הגיע לתכלית המכוין ויש מצוה ביותר כעין מצות צדקה דאמר ר"ח ה"ד מצות צדקה שא"י ממי נטלה כדי שלא לבייש

אבל לטעמא משום חיבה שלום וריעות וכן משמע לשון איש לרעהו בוודאי א"י כשאין המקבל יודע מי המשלח דאין שלוח כזה דרך חיבה וריעות ואינו מקרב לבבות, וכיון שהחזקנו דינו של הרמ"א דיוצא כשאין מקבלו וכטעמא דמ"מ משום חבה וריעות ממילא נשמע דא"י כשאין המשלח יודע מי שלח לו כנלפע"ד :